

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Забезпечення ефективності управління підприємством, що ґрунтується на якісних управлінських рішеннях, неможливе без належної організації всієї економічної інформації, яка формується в межах бухгалтерського обліку та звітності. Саме тому одним із основних завдань обліку відповідно до потреб управління підприємством, забезпечення його конкурентоспроможності є формування та обробка достовірної, своєчасної, повної інформації про діяльність підприємства. Приймати обґрунтовані рішення неможливо без об'єктивної системи обліку господарської діяльності підприємства, що дозволяє менеджерам контролювати поточний стан справ та будувати тактику і стратегію розвитку та знизити чимало ризиків, забезпечити ефективний контроль за бізнес-процесами.

В аграрній сфері економіки України формування облікової політики підприємств пов'язано з галузевими особливостями сільськогосподарської діяльності. Зокрема, прийняття Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» вносить свої особливості в організацію бухгалтерського обліку сільськогосподарської діяльності та її об'єктів – біологічних активів та сільськогосподарської продукції. Тому для забезпечення достовірної публічної та внутрішньогосподарської інформації для внутрішніх та зовнішніх користувачів важливе значення має формування облікової політики сільськогосподарських підприємств, де знайшли б своє відображення питання методології обліку, методики оцінки біологічних активів та сільськогосподарської продукції, розробка робочого плану рахунків, нарахування зносу довгострокових біологічних активів, особливості формування фінансової та статистичної звітності.

Саме ці вищезазначені елементи облікової політики є важливими, оскільки суттєво впливають на фінансовий результат діяльності підприємств. Так, згідно діючого П(С)БО 30 фінансовий результат від основної діяльності складається з:

- фінансового результату від первісного визнання сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів;
- фінансового результату від реалізації запасів – сільськогосподарської продукції та біологічних активів, оцінка яких здійснюється за справедливою вартістю за вирахуванням очікуваних витрат на місці продажу;
- фінансового результату від зміни справедливої вартості біологічних активів на дату балансу, оцінка яких здійснюється за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на місці продажу.

Таким чином, особливими елементами облікової політики сільськогосподарських підприємств є:

1. Об'єкти обліку біологічних активів (в рослинництві – види сільськогосподарських рослин, або однорідні групи біологічних активів чи окремі культури; в тваринництві – види тварин або однорідні групи біологічних активів, які складаються з певних статево - вікових (технологічних) груп).

2. Об'єкти обліку незрілих довгострокових біологічних активів (як, правило,

види багаторічних насаджень).

3. Методи оцінки біологічних активів та сільськогосподарської продукції на дату первісного визнання та дату балансу. При цьому поточні та довгострокові біологічні активи тваринництва доцільно обліковувати за справедливою вартістю, а біологічні активи рослинництва, як довгострокові так і поточні, доцільно обліковувати за первісною вартістю (за фактичними витратами на їх вирощування).

При виборі методу оцінки додаткових біологічних активів та сільськогосподарської продукції є альтернатива, що зумовлює вибір облікової політики – при первісному їх визнанні оцінку здійснювати за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, або – за виробничою собівартістю відповідно до П(С)БО 16 «Витрати».

Також в П(С)БО 30 «Біологічні активи» сформовано два підходи до оцінки поточних та довгострокових біологічних активів. Так, передбачена можливість довгострокові біологічні активи, справедливу вартість яких на дату балансу достовірно визначити неможливо або якщо підприємство є платником податку на прибуток, можуть визнаватися та відображатися за первісною вартістю з урахуванням суми їх зносу і втрат від зменшення корисності. Поточні біологічні активи та додаткові біологічні активи, справедливу вартість яких на дату балансу достовірно визначити неможливо, можуть визнаватися та відображатися за первісною вартістю, крім поточних біологічних активів рослинництва, які визнаються і відображаються як незавершене виробництво.

4. Методи визначення справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції, враховуючи, рекомендовані методи: метод аналізу контрактів; метод аналогів; метод прийняття цін; метод експертної оцінки комісією; проведення сторонньої професійної оцінки. Також підприємство може самостійно визначати методику аналізу джерел інформації з метою встановлення справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції.

5. Розробка робочого плану рахунків бухгалтерського обліку, який враховує специфіку діяльності сільськогосподарських підприємств, зокрема щодо відображення операцій з надходження, руху, оцінки поточних і довгострокових біологічних активів та сільськогосподарської продукції, нарахування амортизації довгострокових біологічних активів, визначення доходів та витрат від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю.

Отже, процес формування облікової політики сільськогосподарських підприємств з врахуванням їх галузевих особливостей вимагає постійного упорядкування й удосконалення системи обліку з метою забезпечення повною і достовірною інформацією зовнішніх і внутрішніх користувачів.